

Convegno internazionale sul «*Tirant lo Blanc* e l'Europa»

Rafael Roca
(Universitat de València)

Els dies 19 i 20 de setembre de 2013 tingué lloc a Verona –la ciutat dels Scaligeri– un congrés internacional sobre el «*Tirant lo Blanc* e l'Europa» en què vàrem prendre part una quinzena d'estudiosos italians i valencians, especialistes en literatura catalana en general i en la novel·la de Joanot Martorell en particular; i que estigué organitzat pel Dipartimento di Filologia, Letteratura e Linguistica de la Università degli Studi di Verona i per l'ISIC-IVITRA de la Universitat d'Alacant. A l'acte d'obertura, Anna Maria Babbi, coordinadora de l'*incontro*, remarcà l'europeisme de l'obra que centrava les jornades, capaç de superar fronteres i agermanar cultures, i dedicà unes paraules de record a un dels principals estudiosos i divulgadors del *Tirant*: el medievalista Martí de Riquer (1914-2013), traspasat només dos dies abans.

Encetà el torn d'intervencions Antoni Ferrando, de la Universitat de València, que dibuixà el panorama d'«El *Tirant lo Blanc* en la cruïlla cultural del segle XV», i recordà com la seua difusió a Europa silencià, durant diverses centúries, els seus orígens lingüístics i nacionals, arran de la pèrdua de sobirania *de facto* de la Corona d'Aragó, que fou, amb Borgonya, una de les principals víctimes del nou equilibri polític europeu del segle XVI. A continuació, prengué la paraula l'historiador Abel Soler, que relativitzà l'abast del viatge de Martorell a la cort de Nàpols i reflexionà sobre «l'estranya presència d'Itàlia en *Tirant lo Blanc*».

De vesprada arribà el torn de tres valencians més: Vicent Josep Escartí, Rafael Beltran i jo mateix, que tractàrem temes relacionats amb: els usos i les representacions en l'escriptura de la novel·la de Martorell (Escartí); el simbolisme de la Sibila narrativa i teatral en el *Guerrin Meschino* i en el *Tirant* (Beltran); i la recuperació de l'interés pel *Tirant*, ja a la segona meitat del segle XIX, que tingué en l'edició de Marià Aguiló (1873-1905) la seua millor expressió. Finalment, tancà la primera jornada Anna Bognolo, de la Università di Verona, que detallà el context, les característiques i les vicissituds perquè travessà la primera edició italiana del *Tirant*, publicada a Venècia el 1538.

A l'endemà les sessions s'iniciaren amb la intervenció d'Anna Maria Annicchiarico, de la Università di Roma Tre, que realitzà diverses consideracions sobre els punts de contacte entre el *Tirant* i la producció de Joan Roís de Corella. Acte seguit, Cecilia Cantalupi, de la Università

di Verona, exposà les seues investigacions sobre «Una font italiana del *Tirant*: la *Familiare XII*, 2 de Francesco Petrarca»; mentre que Roberta Capelli, de la Università di Trento, dissertà al voltant de «*Tirant* i la paradoxa del “Cavaller inexistent”». Protagonitzaren la darrera sessió del congrés tres joves investigadores italianes més: Elena de la Cruz, de les universitats de Barcelona i Verona, que valorà la influència de l'obra *Epitome rei militaris*, de Flavio Vegezio Renato—escriptor romà del segle IV—, en el *Tirant lo Blanc*; Chiara Concina, de la Università di Verona, que parlà sobre Lelio Manfredi, el traductor italià del *Tirant*; i Lara Quarti, també de la Università di Verona, que centrà la seua intervenció en «El motiu del ‘fier baiser’: reflexos del meravellós en el realisme de Joanot Martorell».

La dotzena llarga de ponències que integraren el congrés, amanides de sucosos diàlegs i diverses projeccions, posà en relleu l'enorme interès que la nostra novel·la cavalleresca per excel·lència desperta entre els estudiosos italians; i ens permeté constatar que els llaços històrics i literaris que d'ençà el segle XV, si més no, uneixen la nostra cultura amb la italiana continuen ben vius. En definitiva, un *convegno* ben remarcable, tant des d'un punt de vista acadèmic com humà, que es tancà amb l'expectativa d'una segona trobada per al 2015, vist l'enriquiment intel·lectual mutu que ha comportat la d'enguany. Confiem-hi!